

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Emissaries of the Holy Land - 13484

Last update 31-08-2023

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: History of Jewish People & Contemporary Jewry

Academic year: 0

Semester: 2nd Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Prof Yaron Ben-Naeh

Coordinator Email: aronbn@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: upon request

Teaching Staff:

Prof Yaron Ben-Naeh

Course/Module description:

The shadarim – the emissaries sent in order to collect money for the four holy cities – became one of the typical institutions of early modern Jewry. Taking off from Avraham Ya'ari's work, lately revisited and upgraded by Matthias Lehmann, we shall walk in their footsteps, mostly around the Mediterranean. We shall read some of the letters they carried, and learn about relations, communications and transfer of knowledge between Jewish communities and the often problematic encounter between Jews from Palestine and their brethren from other communities.

Course/Module aims:

להתוודע לנושא השד"רות, שהוא מהותי להבנת הקיום היהודי בא"י במאות האחרונות, להכיר את העולם היהודי בתקופה זו, ולהבין מקורות ראשוניים

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

תלמידים יהיו מסוגלים לקרוא ולהבין מקור ראשוני מתוך הכרות עם ספרות המחקר

Attendance requirements(%):

100

Teaching arrangement and method of instruction: reading primary sources

Course/Module Content:

מבואות: א"י במאות ט"ז-י"ט; על חקר השד"רות; התגבשות מוסד השד"רות
ועד פקידי א"י בקושטא (המאה הי"ח) וועד הפקידים והאמרכלים באמסטרדם (המאה הי"ט)
צדקה או חובה? ר' משה חגיז וספר שפת אמת
תחרות על משאבים – ספרדים, אשכנזים וגם מערביים
תחרות על משאבים – יריבויות בין ערי הקודש
תחרות על משאבים – יריבויות בין שד"רים
פנקסי שד"רים
יומני שד"רים
העברת ידע והדפסת ספרים
שמועות שבתאוות והנהגות קבליות
קשרים בין קהילות – ניכור וסולידריות יהודית
השד"רות המאוחרת – שלהי המאה הי"ט וראשית המאה הכ'

Required Reading:

מבואות: א"י במאות ט"ז-י"ט; על חקר השד"רות; התגבשות מוסד השד"רות
א' יערי, שלוחי ארץ ישראל, ירושלים תשי"א
יעקב כ"ץ, הערות סוציולוגיות לספר היסטורי (ביקורת על שלוחי א"י), בחינות 2 (תשי"א), עמ' 69-73
(יהודית לאומיות ספרו בתוך מחדש הובא; &eq)

ועד פקיד א"י בקושטא (המאה הי"ח) וועד הפקידים והאמרכלים באמסטרדם (המאה הי"ט)
י' בן-נאה, יהודי חצר באימפריה העות'מאנית, בתוך: ההיסטוריה הארוכה של המזרחים: כיוונים חדשים
בחקר יהודי ארצות האסלאם, בעריכת אביעד מורנו, נח גרבר, אסתר מאיר-גליצנשטיין, עופר שיף,
הוצאת מכון בן-גוריון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, תשפ"א, עמ' 486-511.
י' ברנאי, יהודי ארץ ישראל במאה הי"ח: בחסות 'פקידי קושטא', ירושלים תשמ"ב, פרקים ט-י, עמ'
158-129.
א' מורגנשטרן, השיבה לירושלים: חידוש היישוב היהודי בארץ ישראל בראשית המאה התשע-עשרה,
ירושלים תשס"ז, פרק ג (עמ' 87-114); פרק ד (עמ' 115-146)

צדקה או חובה? ר' משה חגיז וספר שפת אמת
E. Carlebach, *The Pursuit of Heresy: Rabbi Moses Hagiz and the Sabbatian Controversies*, New York 1990

תחרות על משאבים - ספרדים, אשכנזים וגם מערביים
יעקב ברנאי, ספרדים, אשכנזים, מערביים: לתולדות היישוב הישן במאות ה-18 - 19, תל אביב תשפ"ב,
עמ' 403-409

תחרות על משאבים - יריבויות בין ערי הקודש
מורגנשטרן, השיבה לירושלים, פרק ה (עמ' 147-180)

תחרות על משאבים - יריבויות בין שד"רים

פנקסי שד"רים
א' יערי, פנקס-חשבונות של שליח חברון מסוף המאה השמונה-עשרה, סורא ג (תשי"ח), עמ'
254-234
א' יערי, פנקס שליחותו של הרב חיד"א, ספר החיד"א (קובץ מאמרים יוצא לאור במלאת ...), ירושלים
תשי"ז, עמ' קה-קמ

יומני שד"רים
עודד כהן, סבב הולך הרוח: מרחבים תרבותיים בעולמו של החיד"א, ירושלים תשפ"ג, שער ראשון,
במיוחד עמ' 98-107

David Malkiel, *The Shadar-Host Economy: New Perspectives on the Travels of Emissaries from the Holy Land*, *Journal of Modern Jewish Studies* 15 (2016), pp. 402-418
Matthias B. Lehmann, *Levatinos and Other Jews: HIDA's Travel Diary*, *Jewish Social Studies* 13,3 (2007), pp. 1-34

העברת ידע והדפסת ספרים
ש' אסף, הפצת ספרים בתימן ע"י שליחי ארץ-ישראל, קרית ספר טז (תרצ"ט), עמ' 493-495 7 97

א' יערי, מכירת ספרים בתימן על ידי שלוחי ארץ ישראל, קרית ספר כד (תש"ח), עמ' 7-1
כהן, סבב הולך הרוח, עמ' 203-218

שמועות שבתאיות והנהגות קבליות
מ' בניהו, שמועות שבתאיות מפנקסיהם של רבי בנימין הכהן ורבי אברהם רוויגו, מיכאל א (תשל"ג),
עמ' ט-מב
י' תשבי, אגרות ר' מאיר רופא לר' אברהם רוויגו, ספונות ג-ד (תש"כ), עמ' עג-קל.
י' תשבי, הנהגות נתן העזתי, אגרות רבי משה זכות ותקנות רבי חיים אבולעפיא בספר 'חמדת ימים',
חקרי קבלה ושלוחותיה, ח"ב, ירושלים תשנ"ג, עמ' 339-364. (תשל"ט), עמ'
610-585

קשרים בין קהילות - ניכור וסולידריות יהודית
Matthias B. Lehmann, *Rabbinic Emissaries from Palestine and the Making of Modern Jewish Diaspora: A Philanthropic Network in the Eighteenth Century*, in: *Envisioning Judaism: Studies in Honor of Peter Schaefer on the Occasion of His Seventieth Birthday*, ed. Ra'anana Boustan et al., Tübingen 2013, vol. 2, pp. 1229-1246
https://scholar.princeton.edu/sites/default/files/rboustian/files/envisioning_judaism_studies_in_honor_of.pdf
Matthias B. Lehmann, *Emissaries from the Holy Land: The Sephardic Diaspora and the Practice of Pan-Judaism in the Eighteenth Century*, Stanford University Press, Stanford 2014
<https://www.jstor.org/stable/j.ctvqsf07z>
Jessica Marglin, Review of Matthias B. Lehmann's *Emissaries from the Holy Land: The Sephardic Diaspora and the Practice of Pan-Judaism in the Eighteenth Century*. *H-Judaic*, H-Net Reviews. February, 2016. URL: <http://www.h-net.org/reviews/showrev.php?id&eq;43271>

השד"רות המאוחרת - שלהי המאה הי"ט וראשית המאה הכ'
ג' פוזיילוב, הרב יעקב מאיר שליח כולל הספרדים בירושלים לבוכארה בשנת תרמ"ב (1882), שלם ח
(תשס"ט), עמ' 574-593
י' שרביט, הרב יעקב מאיר בשליחות מיוחדת ודחיית קצו של מוסד השד"רות באלג'יריה, פעמים
142-143 (תשע"ה) עמ' 125-142

Additional Reading Material:

Grading Scheme:

Essay / Project / Final Assignment / Home Exam / Referat 40 %
Submission assignments during the semester: Exercises / Essays / Audits / Reports
/ Forum / Simulation / others 30 %
Attendance / Participation in Field Excursion 30 %

Additional information: